

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan buitengebied Tytsjerksteradiel

Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport

24 oktober 2011 / rapportnummer 2554-34

1. Hoofdpunten van het MER

De Gemeente Tytsjerksteradiel heeft het voornemen om het bestaande bestemmingsplan 'Buitengebied' uit 1998 te herzien. In de tussentijd zijn diverse herzieningen van plangedeelten vastgesteld. Ook zijn veel wijzigingen vastgesteld en vrijstellingen of ontheffingen verleend. Daarnaast is het nodig om nieuw beleid te verwerken. Omdat het voorgenomen bestemmingsplan het kader zal bieden voor mogelijke m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten en significante gevolgen op het Natura 2000-gebied Alde Feanen niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, wordt de plan-m.e.r.-procedure doorlopen. Het College van Burge-meester en Wethouders is het bevoegde gezag voor de voorbereiding van het bestemmingsplan en daarmee voor de m.e.r.-procedure.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie')¹ beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- een integrale visie op de gewenste ontwikkeling van het buitengebied, met duidelijk omschreven ambities, die kan dienen als toetsingskader voor de beoordeling van de alternatieven;
- inzicht (op hoofdlijnen) in de gevolgen van de besluitvorming over de Centrale As, de omlegging van het Prinses Margrietkanaal als gevolg daarvan, en geplande hoogspannings- en buisleidingen voor het buitengebied;
- naast de alternatieven die in de Notitie reikwijdte en detailniveau (Notitie R&D) worden genoemd ook de beschrijving van een alternatief waarin uitsluitend in bepaalde zones vergroting van agrarische percelen wordt toegestaan;
- inzicht in de 'milieugebruiksruimte' in het gebied, die mede bepaald wordt door beleid en regelgeving op het gebied van natuur (vermestende en verzurende stoffen, verstoring), bodem- en waterkwaliteit en waterkwantiteit, landschap, cultuurhistorie en geluid- en geurhinder;
- de maximaal mogelijke effecten van het voornemen op natuur, bodem en water, landschap, cultuurhistorie en leefomgevingskwaliteit;
- een Passende beoordeling als significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten.

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling vormen van de inhoud van het MER.

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in detail welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de Notitie R&D en de Uitgangspuntennotitie². Dat wil zeggen dat in dit advies niet wordt ingegaan op de punten die naar de mening van de Commissie in deze documenten al voldoende aan de orde komen.

2. Achtergrond en beleidskader

2.1 Achtergrond, probleemstelling en doel

Volgens de Notitie R&D wordt het bestemmingsplan buitengebied mede vervangen om nieuw beleid te verwerken. Presenteer in het MER aan de hand van dit beleid een beknopte integrale visie op de ontwikkeling van het buitengebied voor onder andere (intensieve) veehouderij, mestvergisting, natuur en landschap.

De Commissie adviseert om vanuit deze visie de doelen en ambities vast te stellen. Deze kunnen vervolgens uitgewerkt worden in criteria die als toetsingskader voor de beoordeling van de effecten van het voornemen en de alternatieven kunnen dienen.

2.2 Beleidskader

De bovenlokale context, zoals (ontwikkelingen in) het beleid en de regelgeving van provincie en Rijk, vormt deels het kader voor het bestemmingsplan. Neem op basis van de Uitgangspuntennotitie in het MER een overzicht op van de relevante kaders. Benoem de eisen en randvoorwaarden voor het voornemen die voortkomen uit dit beleidskader.

De Notitie R&D noemt enkele bovenlokale ontwikkelingen. Van de voorgenomen aanleg van de 'Centrale As' en de omlegging van het Prinses Margrietkanaal als gevolg daarvan, wordt de stand van zaken per 1 september 2011 als onderdeel van de referentiesituatie gezien. Omdat de gemeente zich volgend opstelt ten aanzien van rijksplannen voor hoogspannings- en buisleidingen, blijven deze bij het plan-MER buiten beschouwing.

Gelet op de mogelijke ingrijpende gevolgen van de ontwikkelingen, adviseert de Commissie om in een gevoeligheidsanalyse de gevolgen van deze ontwikkelingen voor het buitengebied te beschrijven. De activiteiten die het bestemmingsplan mogelijk maakt, dienen bij deze analyse te worden betrokken.

² De Uitgangspuntennotitie 'Bestemmingsplan Buitengebied Tytsjerksteradiel', stuknummer S2011-03641 betreft een conceptversie van 5 april 2011. De verwachting bestaat dat deze notitie in september door het College van B&W wordt vastgesteld.

3. Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Algemeen

Het bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Tytsjerkstradiel gaat het kader vormen voor een aantal m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten. In de Notitie R&D worden de uitbreidingsmogelijkheden van bouwpercelen van agrarische bedrijven genoemd. Beschrijf in het MER hoeveel ontwikkelruimte het bestemmingsplan maximaal gaat bieden aan activiteiten die aanzienlijke milieugevolgen kunnen hebben, al dan niet in cumulatie. De mogelijkheden voor ontwikkelingen die wijzigingsbevoegdheden, ontheffingen en vrijstellingen bieden, moeten ook worden meegenomen bij de beschrijving van de voorgenomen activiteit. Beschrijf hoe de gestelde doelen de keuze en de afbakening van de alternatieven hebben bepaald.

Met name voor bestemmingsplannen buitengebied is het soms lastig om te bepalen welke elementen in het bestemmingsplan behoren tot het voornemen en welke tot de referentiesituatie (zie paragraaf 3.3 van dit advies). De Commissie hanteert hierin de basisregel dat alles waarover (opnieuw) een besluit kan worden genomen, onderdeel is van het voornemen. Daarmee behoren de volgende elementen in het bestemmingsplan tot de voorgenomen activiteit:

- Alle nieuwe activiteiten en (her)bestemmingen die nog niet zijn vergund.
- (Her)bestemmingen die wel zijn vergund, maar (nog) niet gerealiseerd, voor zover ze niet onder de autonome ontwikkeling vallen. Hieronder vallen dus niet-benutte vergunningruimte, maar ook de gestopte bedrijven waarvan de vergunning nog geldig is.
- "Illegale" situaties die worden gelegaliseerd.

3.2 Alternatieven en milieugebruiksruimte

In de Notitie R&D wordt aangegeven dat twee alternatieven voor de uitbreiding van bouwpercelen van agrarische bedrijven (maximum van 1,5 respectievelijk 2 ha; generiek toegepast in het hele plangebied) zullen worden onderzocht. Daarnaast zal na een 'terugkoppeling' op het voornemen als gevolg van de effectbeschrijving worden overwogen of het nodig en gewenst is om alternatieven op het voornemen te formuleren en deze nader te onderzoeken. Beschrijf deze alternatieven in het MER.

De Notitie R&D maakt een indeling in vier verschillende landschapstypen: laagveengebied, zeekleilandschap, coulissenlandschap en merengebied. Verwacht wordt dat de vergroting van de agrarische percelen ruimtelijk vooral negatieve gevolgen kan hebben voor het coulissenlandschap en het merengebied. De Commissie adviseert daarom om naast de hiervoor genoemde alternatieven een alternatief te beschrijven waarin uitsluitend in bepaalde zones (bijvoorbeeld met uitsluiting van coulissenlandschap en het merengebied) bouwblokvergroting wordt toegestaan en/of een alternatief waarbij de vergroting van agrarische bouwpercelen (al dan niet in specifieke zones) uitsluitend wordt toegestaan als deze met verkleining, functieverandering of sanering van agrarische bouwpercelen op speciale plekken of specifieke zones (landschap/natuur/recreatie) wordt gecompenseerd.

Tevens vraagt de Commissie aandacht voor de beschermings- en ontwikkelingsopties van waardevolle landschapselementen (onder andere beplante coulissenwallen) in de agrarische bedrijfsvoering en de wijze waarop deze in het bestemmingsplan kunnen worden geborgd.

Maak inzichtelijk welke andere milieueffecten (dan de landschappelijke) van invloed zijn op de keuzen ten aanzien van de omvang van de bouwpercelen (onder andere in grondwaterbeschermingsgebieden).

Voor de mogelijkheden voor biovergisting die ook expliciet in de Notitie R&D als ontwikkeling worden genoemd (covergisting), zal geen variant worden beschreven. De Commissie adviseert om gelet op de stikstofdepositie als gevolg van biovergisting, de gevolgen daarvan in beeld te brengen.

Milieugebruiksruimte

De Commissie adviseert de milieugebruiksruimte te bepalen aan de hand van de volgende systematiek:

- 1) Geef de omvang aan van de ruimte die er is voor een toename van de milieubelasting. Deze wordt bepaald door beleid en wet- en regelgeving gerelateerd aan de gevolgen voor natuur (verzurende en vermestende stoffen, verstoring), bodem- en waterkwaliteit en waterkwantiteit, landschap, cultuurhistorie, luchtkwaliteit en geluid- en geurhinder, en door de heersende milieubelasting. Ga ook in op provinciaal en landelijk beleid dat in ontwikkeling is.
- 2) Breng, zoveel mogelijk gebaseerd op recente gegevens zoals bedrijfsontwikkelingsplannen, de behoefte aan uitbreiding, hervestiging en nieuwvestiging van activiteiten in beeld met hun milieueffecten. Breng tevens de bedrijfsbeëindiging in beeld.
- 3) Bepaal aan de hand hiervan de verwachte toe- en/of afname van de milieubelasting als de gewenste uitbreidingen of vestigingen gerealiseerd zouden worden.
- 4) Geef aan welke ruimte de gemeente aan (nieuwe) initiatieven wil en kan geven in het op te stellen bestemmingsplan, op basis van de beschikbare ruimte, de reële behoefte en de toe- en afname in milieubelasting. Motiveer deze keuzes.
- 5) Wanneer blijkt dat de milieugebruiksruimte onvoldoende is om te voorzien in de ontwikkelbehoefte, maak dan inzichtelijk welke (mitigerende) maatregelen genomen kunnen worden, of als dat niet of onvoldoende mogelijk blijkt, welke prioriteiten of voorwaarden aan ontwikkelingen worden gesteld.

3.3 Referentie

De (milieueffecten van de) huidige situatie plus de autonome ontwikkeling vormen gezamenlijk de referentiesituatie voor het MER, waarmee het voornemen en de alternatieven vergeleken moeten worden. Het is belangrijk om een goed beeld te krijgen van de referentiesituatie: hierdoor wordt bepaald welke milieuruimte er nog is voor verdere ontwikkelingen.

Huidige situatie

- De feitelijke bestaande situatie: alle vergunde activiteiten die al zijn gerealiseerd. Dit is dus niet de huidige juridische situatie.
 - Eventuele “illegale” situaties, zoals agrarische bedrijven die een groter aantal dieren houden dan in de vergunning en het vigerende bestemmingsplan is opgenomen, behoren niet tot de huidige situatie; het bestuur kan immers kiezen om deze situatie met de bestemmingsplanwijziging te legaliseren, dan wel om handhavend op te treden.

Autonome ontwikkeling

- Toekomstige zekere ontwikkelingen binnen en buiten het plangebied:
 - Het deel van de reeds bestemde en tevens vergunde ruimte waarvan het redelijkerwijs zeker is dat deze op korte termijn ingevuld wordt.³
 - Activiteiten waarover nog geen (ontwerp) besluit is genomen horen in principe **niet** tot de autonome ontwikkeling. Uitzondering hierop zijn activiteiten waarvan de kans groot is dat deze in de nabije toekomst gerealiseerd worden.
- Generieke beleidsontwikkelingen, zoals het Besluit Huisvesting en het NSL.

In het geval van onzekerheden adviseert de Commissie om te werken met bandbreedtes en op basis van een gevoeligheidsanalyse aan te tonen in hoeverre het plan realiseerbaar is.

Beargumenteer waarom ontwikkelingen wel of niet zijn meegenomen en waarom ze gezien worden als huidige situatie, autonome ontwikkeling of onderdeel van het voornemen.

Beschrijving milieusituatie in de referentiesituatie

Beschrijf in ieder geval de volgende milieuaspecten van de referentiesituatie:

- een beschrijving van de ontwikkelingen in de grondgebonden en intensieve veehouderij in en rond het plangebied als gevolg van het Besluit huisvesting en het Actieplan Ammoniak en Veehouderij (alleen intensieve veehouderij), omdat deze gezamenlijk de ontwikkelruimte bepalen;
- de ontwikkeling van de achtergronddepositie van verzurende en vermestende stoffen;
- de emissie van verzurende/vermestende stoffen in het plangebied zelf en de hieruit voortvloeiende depositie op kwetsbare natuur, waaronder Natura 2000-gebieden en de (provinciale) Ecologische Hoofdstructuur.

³ Naast afwijkingsbesluiten in de omgevingsvergunningen kan ook sprake zijn van ‘oude’ projectbesluiten en wijzigingsplannen die in de afgelopen jaren zijn vastgesteld, maar nog niet gerealiseerd. Als ze binnenkort wel worden gerealiseerd zijn ze onderdeel van de autonome ontwikkeling.

4. Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Algemeen

Het MER moet de gevolgen beschrijven van alle relevante ontwikkelingen met mogelijk aanzienlijke milieueffecten, die het bestemmingsplan mogelijk maakt. Ook eventuele functiewijzigingen in het plangebied op basis van wijzigingsbevoegdheden, ontheffingen en vrijstellingen kunnen van belang zijn voor de bepaling van de milieugevolgen van het voornemen: hiervoor moeten de worst case effecten in het MER beschreven worden.

De omvang van het studiegebied wordt bepaald door de reikwijdte van milieugevolgen en kan per milieuaspect verschillen. Beschrijf en motiveer per milieuaspect de omvang van het studiegebied. Breng bij de beschrijving van milieugevolgen de effecten –waar relevant– ook cumulatief in beeld.

De effectbeschrijving dient een detailniveau te hebben dat voldoende is voor de besluitvorming.

Beschrijf bij (mogelijke) knelpunten de effecten kwantitatief. Voor milieuaspecten waarvan de gevolgen naar verwachting ver onder de grenswaarden blijven, is een globale en kwalitatieve effectbeschrijving voldoende.

4.2 Natuur

De activiteiten die het bestemmingsplan mogelijk maakt (al dan niet via een wijzigingsbevoegdheid) kunnen gevolgen hebben voor beschermde of kwetsbare natuur. Daarbij kan worden gedacht aan veranderingen in stikstofdepositie (ook als gevolg van de mogelijkheden van covergisting), vergroting van percelen en lichtverstoring. In samenhang met andere plannen kunnen deze effecten worden versterkt. De Commissie adviseert eerst via een 'helicopter view' de visie op te behouden of ontwikkelen natuurwaarden te bepalen. Doe dit door:

- de beschermde gebieden in het studiegebied op kaart aan te geven en toe te lichten;
- in te gaan op de bijzondere actuele natuurwaarden. Daarbij kan worden gedacht aan weidevogelgebieden, ganzenfoerageergebieden en ecologische levensgemeenschappen van de vier in de Notitie R&D genoemde landschapstypen waaronder het coulissenlandschap.

Geef aan voor welke dieren en planten aanzienlijke gevolgen te verwachten zijn, wat de aard van de gevolgen is en wat deze gevolgen voor de populaties betekenen.

Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

Voor de effectbepaling op Natura 2000-gebieden en Wav-gebieden (zie EHS) wordt gebruik gemaakt van een model. Geef informatie over het gehanteerde model, de hierbij gehanteerde aannames en aanpak, zodat de modellering navolgbaar wordt.

4.2.1 Natura 2000

Voor het bepalen van eventuele effecten van de alternatieven op Natura 2000-gebieden is het van belang deze alternatieven te vergelijken met de *feitelijke actuele situatie van het milieu*. De situatie op basis van het vergunningenbestand kan niet zonder meer worden gebruikt, omdat de praktijk leert dat het aantal daadwerkelijk aanwezige dieren aanzienlijk onder het vergunde aantal dierplaatsen kan liggen. Indien op bedrijfsniveau alleen vergunninggegevens beschikbaar zijn, maak dan een inschatting van de huidige dierbezettingen (bijvoorbeeld op basis van recente CBS-cijfers).⁴ Maak in het MER inzichtelijk hoe de feitelijke situatie is bepaald en in welke uitgangsinformatie dit heeft geresulteerd ten behoeve van de modelmatige effectberekeningen.

Ga na of en zo ja, hoe het voornemen ook in positieve zin kan bijdragen aan het halen van de gebiedsdoelen voor de Natura 2000-gebieden.

De Notitie R&D bevat 'voortoetsen' waarin de gevolgen van het voornemen voor de nabijgelegen Natura 2000-gebieden Groote Wielen en Alde Feanen zijn beschreven. In de voortoets voor de Groote Wielen is aangegeven dat significante gevolgen voor dit gebied kunnen worden uitgesloten. Op grond van de informatie in de Notitie R&D acht de Commissie deze redenering navolgbaar.

Stikstofdepositie en lichtverstoring kunnen mogelijk gevolgen hebben voor de instandhoudingsdoelstellingen van de Alde Feanen. Dit zal in een Passende beoordeling nader worden onderzocht. In de Passende beoordeling wordt nagegaan of het voornemen strijdig kan zijn met de Natuurbeschermingswet 1998, het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden. De Commissie adviseert in aanvulling op de voorgestelde aanpak:

- In de Passende beoordeling te motiveren waarom aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebied de Alde Feanen kan worden uitgesloten. Hierbij moeten eventuele cumulatieve effecten nadrukkelijk en navolgbaar in de effectbeoordeling worden betrokken. Daarbij kan worden gedacht aan de Centrale As (extra depositie, aantasting foerageergebied) en de hoogspanningsleiding (gevolgen voor dagelijkse pendelbewegingen tussen slaapplek en foerageergebieden, mede in samenhang met lichtverstoring).
- Typische Soorten bij de beoordeling van kwaliteitsverandering van habitattypen te betrekken.⁵
- De Passende beoordeling herkenbaar op te nemen in het plan-MER.

4.2.2 Provinciale Hoofdstructuur

Vermeld de wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische hoofdstructuur die aanwezig zijn of mogelijk ontwikkeld worden. In de Notitie R&D is aangegeven dat de gevolgen van verandering in depositie modelmatig bepaald worden voor de EHS-gebieden die als zeer kwetsbaar zijn aangemerkt in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij (Wav). Breng de doorlopen stappen navolgbaar in beeld in het MER. In aanvulling daarop vraagt de Commissie om ook de overige milieugevolgen voor de EHS in beeld te brengen (o.a. licht, Ivergroting van percelen, eventuele veranderingen in waterpeil die gepaard gaan met vergroting van perce-

⁴ Daarmee wijkt het toetsingskader af van het MER, waar de effecten van het initiatief worden vergeleken met de feitelijke situatie inclusief de vergunningen die op korte termijn zullen worden benut en inclusief de autonome ontwikkeling.

⁵ Zie hiervoor de Leidraad bepaling significantie van het Regiebureau Natura 2000.

len). Ga daarbij ook in op de gevolgen voor eventueel nog te ontwikkelen EHS-natuur, waaronder ecologische verbindingzones.

Voor de EHS geldt volgens de Nota Ruimte een 'nee-tenzij' regime. Geef aan hoe het 'nee-tenzij' regime provinciaal is uitgewerkt in een toetsingskader.⁶ Beschrijf bij eventuele gevolgen welke mitigerende maatregelen genomen kunnen worden. Geef ook aan welke positieve effecten voor de EHS te verwachten zijn door de activiteiten die het bestemmingsplan mogelijk maakt.

4.2.3 Gevolgen voor (leefgebied van) soorten

Beschrijf de beschermde/waardevolle soorten in het (coulisten)landschap waar vergroting van agrarische percelen wordt toegestaan.⁷ Beschrijf de gevolgen van het voornemen voor het actuele leefgebied van deze soorten.

Beschrijf de gevolgen voor veranderingen van lichtverstoring rondom de bouwblokken voor daarvoor gevoelige soorten, waaronder vleermuizen.

Geef aan voor welke soorten uiteindelijk een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet nodig kan zijn en motiveer op grond waarvan verondersteld wordt dat deze wordt verleend. Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele kans op afbreuk van de gunstige staat van instandhouding kunnen beperken of voorkomen.

4.3 Bodem en water

De Notitie R&D geeft aan dat het voornemen geen invloed heeft op de waterhuishouding, maar geeft niet aan waarop dat gebaseerd is. De Commissie wijst er op dat eventuele wijzigingen in de waterhuishouding, ook op perceelsniveau, gevolgen kan hebben voor de kwaliteit van het leefgebied van daarvoor gevoelige soorten als weidevogels. Beschrijf welke gebieden bekend zijn als bodembeschermingsgebied, grondwaterbeschermingsgebied, hydrologisch aandachtsgebied en verdroogd gebied en welke gevolgen de status van deze gebieden heeft voor de planonderdelen en vice versa. Beschrijf de mogelijke effecten van relevante activiteiten op de bodemkwaliteit, geomorfologie, oppervlakte- en grondwater (kwantiteit en kwaliteit) inclusief grondwaterpeil. Ga ook in op eventuele positieve effecten.

De Commissie adviseert de voor de m.e.r. relevante resultaten van de watertoets in het MER op te nemen. Geef aan hoe afstemming met de waterbeheerder heeft plaatsgevonden.

⁶ Per provincie is een toetsingskader en compensatieregeling EHS vastgesteld, passend binnen de Nota Ruimte en de Spelregels EHS.

⁷ Verspreidingskaarten per ecologische groep en/of indicatorsoorten zijn het meest inzichtelijk (informatie verkrijgbaar via o.a. Het Natuurloket). Betrek in ieder geval alle aanwezige tabel 3 soorten (bijlage IV Habitatrichtlijn, bijlage 1 AMvB-soorten) in dit overzicht.

4.4 Landschap en cultuurhistorie⁸

Omschrijf de aanwezige landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden.

Maak hiervoor gebruik van de informatie die in de Notitie R&D is opgenomen.

Geef een waardering van karakteristieke elementen en waarden en geef aan welke gevolgen het plan op deze waarden heeft. Ga in op mogelijke mitigerende maatregelen. De Commissie adviseert inzicht te geven in de ligging van waarden met behulp van kaartmateriaal (en eventueel een GIS-analyse). Ga expliciet in op de gevolgen voor de kernkwaliteiten van Nationaal landschap Noardlike Fryske Wâlden en van Nationaal Park Alde Feanen.

Ga niet alleen in op de afzonderlijke landschappelijke en cultuurhistorische waarden, maar ook op de samenhang tussen deze waarden binnen het plangebied. Bespreek ook de mogelijke (positieve en negatieve) gevolgen van het plan voor deze samenhang. Geef aan waar en hoe negatieve effecten op deze waarden via het bestemmingsplan kunnen worden voorkomen of beperkt. Ga daarbij in op:

- de positieve en negatieve effecten op het bestaande landschap en het aanwezige reliëf;
- de kansen om landschapskwaliteiten te verhogen of nieuwe toe te voegen, zoals verdere landschappelijke ontwikkeling.

Van belang is dat landschapseffecten en wijze van inpassing op een inzichtelijke wijze gevisualiseerd worden.

4.5 Leefomgevingskwaliteit

Beschrijf in het MER de effecten op de leefomgeving ten gevolge van het plan.

Verkeer

Geef kwalitatief de mogelijke effecten van het plan op de verkeersveiligheid op (smalle) buitenwegen als gevolg van het plan. Besteed daarbij ook aandacht aan de effecten op de verkeersveiligheid, vooral voor kwetsbare verkeersdeelnemers. Beschrijf, indien noodzakelijk, welke mitigerende maatregelen mogelijk zijn en/of welke extra ontsluiting van het gebied nodig is om de nieuwe activiteiten te kunnen accommoderen.

Luchtkwaliteit

Om de alternatieven onderling en met de referentiesituatie te kunnen vergelijken is het noodzakelijk om de effecten op de luchtconcentraties van in het bijzonder fijn stof (PM₁₀)^{9,10} te beschrijven, ook onder de grenswaarden.¹¹

⁸ Waaronder archeologie.

⁹ Vanwege de heersende problematiek ten aanzien van fijn stof wordt dit met name genoemd. Dat laat onverlet dat ook voor de andere stoffen uit de Wet milieubeheer moet worden aangetoond dat voldaan wordt aan de geldende normen (bijvoorbeeld NO₂).

¹⁰ Op termijn moeten voor toetsing aan de Wet milieubeheer ook de consequenties van het voornemen op PM_{2,5} in beeld worden gebracht. Momenteel is in de beschikbare literatuur nog maar weinig bekend over het precieze aandeel van PM_{2,5} in PM₁₀. Op dit moment vraagt de Commissie daarom nog niet de gevolgen voor de PM_{2,5}-concentraties in beeld te brengen. Zij adviseert echter nieuwe kennisontwikkelingen hieromtrent nauwlettend te volgen.

¹¹ Ook onder de huidige luchtkwaliteitsgrenswaarden kunnen immers nog aanzienlijke gezondheidseffecten optreden.

Daarbij kan gebruik worden gemaakt van (bestaande) berekeningen die voldoen aan de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit 2007. Als hiervan gebruik wordt gemaakt, presenteer dan de resultaten van de berekeningen middels contourenkaarten¹² en geef per contour de hoeveelheid en ligging aan van woningen en andere gevoelige objecten en groepen.¹³ Eenvoudige berekeningen volstaan wanneer hiermee keuzes tussen alternatieven en conclusies voldoende onderbouwd kunnen worden.

Laat zien welke alternatieven en mitigerende maatregelen mogelijk zijn om fijn stofemissies zoveel mogelijk te voorkomen, dan wel de luchtkwaliteit te verbeteren.

Geur

Bepaal daar waar relevant de (cumulatie van) geurhinder. Geef weer welke milieugebruiksruimte voor geurhinder aanwezig is voor de verschillende gebiedscategorieën. Maak daarbij gebruik van kaarten met de huidige en toekomstige geurniveaus. Geef aan hoe de referentiesituatie en de alternatieven zich verhouden tot de Wet geurhinder en veehouderij.

Geluid

Maak inzichtelijk in hoeverre de alternatieven kunnen leiden tot toename van geluid. Ga in op de ligging van geluidsgevoelige bestemmingen en mogelijke knelpunten met wet- en regelgeving of lokaal geluidsbeleid.

Gezondheid

Ga in op de volksgezondheid in het gebied en de mogelijke (cumulatieve) effecten van de alternatieven hierop. Beschrijf daarnaast in het MER de risico's met betrekking tot zoönosen¹⁴, zoals o.a. MRSA¹⁵, en de mogelijke maatregelen die getroffen kunnen worden om de risico's voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken.¹⁶

Besteedt aandacht aan het rapport "Mogelijke effecten van intensieve-veehouderij op omwonenden: onderzoek naar potentiële blootstelling en gezondheidsproblemen".¹⁷

¹² Gebruik hiervoor klassebreedtes van 1,0 µg/m³ of minder, indien klassebreedtes van 1,0 µg/m³ onvoldoende onderscheidend zijn.

¹³ Gebruik hiervoor de zogeheten Adres Codering Nederland (ACN)-bestanden. Denk bij gevoelige objecten aan kinderdagverblijven, scholen, verpleeg- en verzorgingshuizen en woningen. Gevoelige groepen zijn bijvoorbeeld kinderen, ouderen en mensen met long- of hartziekten.

¹⁴ Een zoönose is een ziekte die kan worden overgedragen van dieren op mensen.

¹⁵ Infectie veroorzaakt door de Meticilline (antibioticum)-resistente Staphylococcus aureus bacterie.

¹⁶ Maak hierbij gebruik van het RIVM briefrapportnr. 21 5011002: Volksgezondheidsaspecten van veehouderijmegabedrijven in Nederland. Zoönosen en antibioticumresistentie.

¹⁷ Dit rapport is verschenen op 7 juni 2011 en opgesteld door: het IRAS (Institute for Risk Assessment Sciences) van de Universiteit Utrecht, het Instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg (NIVEL), het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en het bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid van de GGD'en Brabant/Zeeland.

5. Monitoring, beeldmateriaal en overige aspecten

5.1.1 Monitoring en evaluatie

Een goede monitoring van de milieugebruiksruimte en de effecten van ontwikkelingen en maatregelen daarop is belangrijk om te kunnen beoordelen of activiteiten binnen de milieugebruiksruimte blijven (of bijvoorbeeld voldoende afname van stikstofemissie/-depositie wordt bereikt) en de ambities van de plannen gehaald worden.

Belangrijk is daarnaast een evaluatiemoment af te spreken waarbij de ontwikkelingen in het gebied, en in het bijzonder die van de depositie, worden afgezet tegen de nagestreefde ontwikkeling. Daarbij past een plan van aanpak in geval de nagestreefde depositiewaarde niet wordt gerealiseerd. Dit maakt tijdige bijsturing mogelijk.

Beschrijf in het MER hoe de gemeente invulling gaat geven aan de monitoring en evaluatie.

5.1.2 Kaart- en ander beeldmateriaal

Gebruik in het MER recent kaartmateriaal (met legenda), dat de teksten inzichtelijk maakt en verduidelijkt. Neem in ieder geval kaarten op met daarop:

- de ligging en omvang van de bestaande bedrijven, in het bijzonder de recreatie- en veehouderijbedrijven in het buitengebied;
- de ligging van Natura 2000-gebieden en andere (zeer) kwetsbare natuur in de nabijheid van het plangebied;
- de situering en status van landschappelijk en cultuurhistorisch waardevolle gebieden en elementen.

Neem in ieder geval één kaart op met daarop aangegeven alle gebruikte topografische aanduidingen en relevante deelgebieden.

5.1.3 Overige aspecten

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven', 'leemten in kennis' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

Houd bij de vergelijking van de alternatieven en bij de toetsing van de alternatieven aan (project-) doelen en wettelijke grenswaarden expliciet rekening met de onzekerheden in effectbepalingen.¹⁸

¹⁸ Effectbepalingen voor de toekomst zijn inherent onzeker. Het zijn veelal de best mogelijke benaderingen op basis van in de praktijk ontwikkelde en getoetste modellen. De onzekerheden in de uitkomsten van modellen moeten wel worden onderkend. Schijnzekerheden leveren immers ondoelmatige keuzes en maatregelen op. Effecten kunnen in werkelijkheid meevallen, dan zijn te veel maatregelen getroffen. Effecten kunnen tegenvallen, dan zijn te weinig maatregelen genomen. Een factsheet op de website van de Commissie bevat meer informatie over het omgaan met onzekerheden in MER:

http://docs1.eia.nl/mer/diversen/factsheet_19_omgaan_met_onzekerheden_in_mer_webversie.pdf.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: Gemeenteraad van de gemeente Tytsjerksteradiel

Bevoegd gezag: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Tytsjerksteradiel

Besluit: herziening bestemmingsplan buitengebied

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C14 / D 14 en Passende beoordeling

Activiteit: De gemeente Tytsjerksteradiel is bezig met de herziening van het bestemmingsplan buitengebied.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in Actief van: 29 juni 2011

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 9 juni 2011

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 24 oktober 2011

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij dit project is als volgt:

dhr. ir. S. Bokma

dhr. ing. D. Hamhuis

dhr. mr.drs. G.A.J.M. (secretaris)

mw. M.A.J. van der Tas (voorzitter)

dhr. ing. R.L. Vogel

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de hierna genoemde informatie die van het bevoegde gezag is ontvangen, als uitgangspunt. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- 2554-02 Plan-MER bestemmingsplan Buitengebied Tytsjerksteradiel, 28 juni 2011
- 2544-03 Uitgangspuntennotitie, 5 april 2011

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Bestemmingsplan buitengebied Tytsjerksteradiel

De Gemeente Tytsjerksteradiel heeft het voornemen om het Bestemmingsplan 'Buitengebied' te herzien. Omdat het voorgenomen bestemmingsplan het kader zal bieden voor mogelijke m.e.r.- (beoordelings)plichtige activiteiten en significante gevolgen op het Natura 2000-gebied Alde Feanen niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, wordt de plan-m.e.r.-procedure doorlopen.

Commissie voor de
milieueffectrapportage

ISBN: 978-90-421-3343-3

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

